

ŠIBENSKI LIST

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA KOTARA ŠIBENIK

BROJ 313 — GOD. VII.

ŠIBENIK, 10. RUJNA 1958.

IZLAZI SVAKE SRIJEDE

Pred donošenje novih pravila u zadružnim organizacijama

Uredbom o poljoprivrednim zadružama koja je objavljena u sl. listu FNRJ br. 18/58. određeno je da su sve poljoprivredne zadruge dužne svoje poslovanje i dosadašnja pravila ukkladiti sa novim propisima. To je postavilo pred zadruge radnike obiman i odgovoran zadatak izrade novih zadružnih pravila. Sada, pošto su pravila izrađena i određene osnovne smjernice, predstoji da skupštine zadruga usvoje pravila, da ih pretruse i sa njima upoznaju svoje članstvo. To je jedan od važnih zadataka svih društvenih faktora na selu. Za razliku od dosadašnjih pravila, u novima se jasnije prikazuje osnovna uloga poljoprivrednih zadruga na selu. I same djelatnosti zadruga podijeljene su na osnovne i sporedne. Osnovna djelatnost zadruga jeste poljoprivredna proizvodnja bilo to na općedruštvenom zemljištu, zemljištu uzetom u zakup ili pak zemljištu dobivenom na besplatno korištenje, kao i na gospodarstvima svojih članova i individualnih proizvođača u formi kooperacije. To je i sa formalno-pravne strane korak naprijed u uopćavanju naše prakse, stvarnosti koja postoji na selu, gdje sve više dolazi do izražaja uloga zadruga kao poljoprivredne proizvodne socijalističke privredne organizacije. Međutim, po novim pravilima zadruga se može baviti i štedno-kreditnim poslovanjem. Tu je kod zadruga na našem kotaru učinjen tek početni korak. Pristupilo se formiranju štedionice pri zadrugama, kao i štedno-kreditnih ogranaka. Već su skupljena i znatna sredstva. No, ostaje još dosta toga što će trebati uraditi, da se štedno-kreditno poslovanje zadruga odvija u skladu sa propisima i sa svrhom štednje i kredita u našem društvu. Prije svega ostaje činjenica da kadar još nije osposobljen, da se stvari dovoljno ne poznaju, a sve to može, u ovakvim prilikama imati negativne posljedice. Nova pravila i o tome zauzimaju jasan stav, da se to poslovanje odvija u skladu sa intencijama finansijske politike u našoj zemlji.

U zadnje vrijeme nemalo se digla vika oko toga, trebaju li zadruge ili ne, da se bave trgovinom industrijske robe. U novim pravilima formulirano je, da se zadruge mogu baviti i tom djelatnošću, ali kako sporednom s tim, što je za to potrebna i posebna salgasnost osnovnog zadružnog saveza. Pitanje trgovine dolazi do izražaja kao aktuelan problem kod onih zadruga koje sebi nisu našle mjesto u poljoprivrednoj proizvodnji. Međutim, one zadruge koje su već snažnije zakoračile u poljoprivrednu proizvodnju, iz koje će moći

stvarati i odgovarajuću akumulaciju, trgovina industrijskom robom ne dolazi u pitanje. Sam proces stvaranja ovih organizacija kao poljoprivrednih eliminirat će sve one sporedne djelatnosti, koje su predviđene u pravilima i kojima se na današnjem stadiju razvika, zadruge mogu i trebaju da bave.

Utvrđivanje odnosa unutar zadruga, posebno određivanje kompetencija organa upravljanja zauzima vrlo važno i istaknuto mjesto u pravilima zadruga. Sada zadruge imaju kao organe upravljanja Skupštinu, zatim zadružni savjet, upravni odbor i upravitelja. Svaki od ovih organa upravljanja zadrugom je samostalan. Ima svoje određene dužnosti i kompetencije. Stroga podjela prava bitno će utjecati na to, da se iz prakse naših zadruga izbaci sve ono što je dosad dovodilo do toga, da su neke odluke iz nadležnosti zadružnog savjeta bile donošene od strane upravnog odbora i obratno.

Poslovni upravitelj zadruga koji vodi brigu o poslovanju zadruga, odgovoran je prema pravilima za zakonsku primjenu propisa u tom poslovanju, kao i za obrtna i osnovna sredstva. Sve to postavlja pred poslovne upravitelje obavezan zadatak da rade na svom stručnom usavršavanju, da prate osnovne smjernice naše ekonomske politike na selu. To je potrebno naročito danas kada se iz teorijskih materijala VII. kongresa mogu crpiti dragocjena iskustva i zaključci.

Možda je žalosna konstatacija da ima preko 90 posto poslovnih upravitelja, koji nisu proučili nove zakone. No, treba naglasiti da nova pravila i o tome vode računa i da će se to pitanje sve više zaostrić.

Proučavanje pravila zadruga i upoznavanje svih zadrugara sa njihovim sadržajem mora biti tekući i najvažniji zadatak zadružnih radnika na selu.

Ante Deković

Boravak poljske turističke delegacije u Šibeniku

U subotu popodne doputovala je u Šibenik delegacija poljske turističke organizacije PTTK, koja u našoj zemlji boravi u okviru razmjene turističkih delegacija Jugoslavije i Poljske. Goste su dočekali članovi Turističkog saveza kotara Šibenik, a nakon toga su prisustvovali svečanom prijemu, koji je u njihovom čast u salonu hotela »Krka« priredio predsjednik Narodnog odbora kotara Šibenik Petar Škarica. U pozdravnoj zdravici Petar Škarica naročito je istakao uzajamne veze i simpatije koje vežu narode Jugoslavije i Poljske, a to je isto u svom odgovoru potcrtao i član delegacije poslanik Sejma, Najder. Poslije prijema gosti su u pratnji Petra Škarice i članova predsjedništva Turističkog saveza kotara obišli stari dio grada.

Sutradan su se gosti, također u pratnji Petra Škarice, odvezli na slapove Krke, a odatle motornim čamcem kanjonom Krke u Vodice, gdje su razgledali radnička odmarališta i Zadružni dom. Iz Vodica su se odvezli u Zlarin, gdje im je priređen svečani ručak. Navečer su gosti iz Poljske brodom otputovali za Split.

Tokom svog boravka poljski turistički funkcioneri su na svakom koraku izražavali svoje divljenje za kulturno - historijske spomenike i prirodne ljepote Šibenika i okoline i isticali želju za što plodnijom razmjenom turista Poljske i Jugoslavije. (b)

75-godišnjica osnutka šibenske bolnice

Pod pokroviteljstvom predsjednika NO-a općine Petra Rončevića održat će se 19., 20., i 21. rujna svečana proslava 75-godišnjice rada šibenske bolnice. Za ovu priliku Zbor liječnika Hrvatske - područnica u Šibeniku, organizira poseban sastanak sa stručnim programom. Svečanosti će prisustvovati veliki broj liječnika - gostiju, od kojih su mnogi ranije radili u šibenskoj bolnici ili su rodom iz Šibenika. Proslavi će prisustvovati i gosti iz drugih bolnica Dalmacije, posebno iz Splita, Dubrovnika i Zadra, te Zagreba.

Brojni referati i koreferati koji će se održati na ovim sastancima obrađivat će pretežno patologiju našega kraja i rad ove zdravstvene ustanove, koja već trideset godina ide u korak sa svjetskim nivoom medicinske nauke. Šibenska je bolnica odigrala veliku ulogu u čuvanju zdravlja naroda ne samo šibenskog kraja već i drugih predjela. Njen rad je značajan i u odgoju zdravstvenih kadrova, a mnogi njeni radnici postigli su i najviše titule u liječničkom zvanju.

Gradane Šibenika vesele uspješne ove ustanove i oni joj žele još veći napredak. (K)

AKTIVNOST OMLADINE U PRVIĆ LUCI

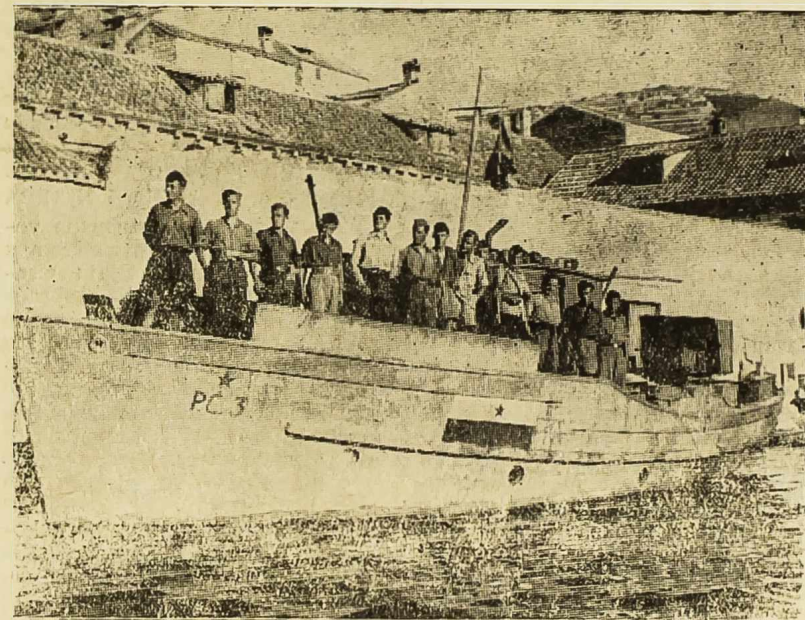
U nedjelju su učenici osmogodišnje škole u Prvić Luci u zajednici s organizacijom Narodne omladine tog sela održali vrlo uspješnu priredbu na kojoj su izveli vrlo bogat program. Omladina ovog sela pokazuje velik interes za kulturni život, a za dobar rad tog aktivna zaslužan je kao inicijator i organizator drug Josip Margetić.

Iako nema prikladnih prostorija za održavanje takovih priredaba, one se održavaju na otvorenom, no ipak mještani takove priredbe u vrlo velikom broju posjećuju.

JV

NEZAŠTIĆEN SPOMENIK. U Mo-

krom Polju postoji jedna stara tvrđava pored rijeke Zrmanje, koja je sazidana prije mnogo godina, a zove se Kegljević. Ista je nezaštićena, izložena je propadanju i rušenju, pa bi trebalo postarati se da se tvrđava uredi i zaštiti.

Povratak sa izvršenog zadatka

Pismo s Autoputa

Izvršili smo obećanje

Prohujale su kao vjetar II. i III. dekada na Autoputu. Za postignute rezultate u II. dekadi, kada smo prebacili normu sa 148 posto i u III. dekadi sa 162 posto, svrstani smo među najbolje brigade na Autoputu. Naša je brigada 3 puta udarna, jednom pohvaljena i na kraju specijalno pohvaljena od Glavnog štaba omladinskih radnih brigada. 26 brigadir naše brigade postali su udarnici, a 63 su pohvaljeni. Pored radnih pobjeda postigli smo još jednu kudikamo vrijedniju i značajniju - vraćamo se u Šibenik sa 30 novih komunisti. Za izvanredne rezultate koje je smo postigli na svim sektorima rada, dobili smo još jedno priznanje. Komandant naselja ukraasio je grudi našeg komandanta Josipa Grbelje udarničkom značkom.

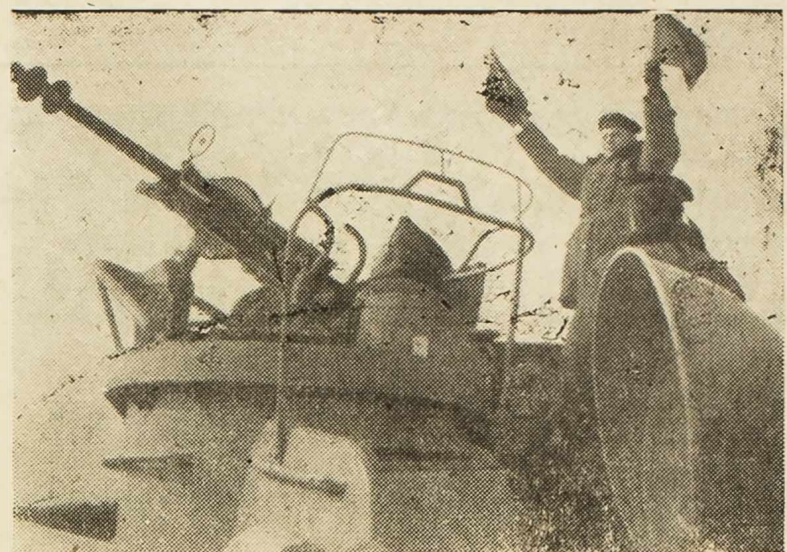
Na Autoputu smo doživjeli nekoliko momenata, koji su nas naročito obradovali. Jedan od takvih bio je onaj, kada smo pri koncu II. dekade čuli radosnu vijest, da će trasu posjetiti drug Tito. S golimim nestrpljenjem čekali smo da osvane 22. kolovoza. Kišovit dan razvedrio se pred našim očima, kada smo ugledali druga Tita u pratnji istaknutih državnih rukovodilaca. Drug Tito je mahajući ruku pozdravljao brigadire, iz čijih se grla gromko orio minerski pozdrav. Taj dan će nam ostati nezaboravan.

Posljednji dani protekli su u radu i zabavi. Održane su mnogo-

brojne priredbe i logorske vatre, televizijski i kinoprogrami za što bolju rasonodu brigadira. I naša brigada je izvela dobar kulturno-umjetnički program. Burnim pljeskom brigadiri su pozdravili trud naših izvođača, koji su izveli nekoliko skečeva i otpjevali nekoliko najpopularnijih dalmatinskih pjesama.

Primakao se dan rastanka, za koji smo znali da će nam teško pasti. Najprije smo ispratili drugove iz Tetovske i Dobojske brigade. Sa suznim očima izmjenjivali smo adrese s drugovima, koji su nam prirali srcu, svijesni da mnoge od njih više nikada ne ćemo vidjeti. Slijedile su Mursko-subotska, Istarsko-pulska i brigada studenata veterine Jugoslavije. Došao je red i na našu brigadu. Drugovi iz Beogradske i Negotinske-zaječarske brigade priredili su nam srdačan ispraćaj. Sve do polaska vlaka brigadiri su zagriješeni pjevali pjesmu: »Oj drugovi, jel'vam žao?« Uz posljednji stisak ruke obećavali smo jedni drugima da ćemo i dogodne doći na izgradnju Autoputa. S tugom u srcu rastali smo se od Domasovca i drugova, ali ipak sretni što smo izvršili obavezu, koju nam je postavio drug Tito - da gradimo Autoput i učvršćujemo bratstvo i jedinstvo među omladinom Jugoslavije.

Ž. Batarelo

Proslava Dana Mornarice

16-godišnjica Jugoslavenske ratne mornarice svečano će se proslaviti u Šibeniku. Proslava će biti obilježena brojnim kulturno-umjetničkim priredbama u mornaričkom garnizonu i sportskim natjecanjima između pripadnika Ratne mornarice i šibenskih sportskih društava. U okviru proslave Dom JRM nekoliko dana ranije započeo je sa prikazivanjem dokumentarnih filmova na trgu ispred kazališta. Sinoć je u bašti Narodnog restorana Dom JRM priredio društveno večer, dok će večeras u Narodnom kazalištu biti priredena javna emisija za pomorce u izvedbi Radio Zagreba.

RADOSTI DESETOG RUJNA

Deseti rujna je praznik mornara i pomoraca, brodograditelja i ribara. Ali je to i Dan kojemu se svi radujemo i zbog stalnog snaženja naše Ratne i trgovačke mornarice i zbog djece i trudbenika koji školski raspust i godišnji odmor provode na obalama Mora i zbog one čarolike ljepote našeg Jadrana koja čini da svatko tko je jedamput doživi ne može odoljeti a da ponovo he pođe tamo.

Deseti rujna svake godine iznova pobuđuje u nama sjećanja na 1942. godinu, na smjelu odluku Vrhovnog komandanta druga Tita kojom je formiran Prvi mornarički odred u Podgorici pod Biokovom. Ta je odluka bila prožeta najdubljim povjerenjem u ljude s obale, u mornare koji su sa drvenih letova napadali oklopljene neprijateljske brodove. U grudima tih boraca, tih mornara, srca su kucala ispunjena ljubavlju prema slobodi i domovini. Oni su herojski samoprijegorno izvršavali zadatke koje, im je postavio Vrhovni komandant i danas se na njihovim besprimjernih podvizima odgajaju mlade generacije mornara i starješina.

Jednom je na palubi ratnog broda komandant pričao posadi o ratnim doživljajima. Bilo ih je mnogo i veoma uzbudljivih. Jedan je ipak ostavio neizbrisiv utisak. Pričao je o kormilaru koji je bio smrtno ranjen, ali ipak nije napustio svoje borbeno mjesto. Svojim iznemoglim tijelom, iz koga je nezaustavljivo isticala snaga, mornar se oslonio na ručicu kormila i čamac je plovio željenim kursom. Dok je komandant pričao u očima mornara, iskrio je sjaj poštovanja. I baš tim sjajem u očima rečeno je sve, izražena je najuvjerljivije dosljednost (svijetlim tradicijama Oslobođilačkog rata na moru.

Deseti rujna svake godine iznova nas obrađuje uspjesima koje postižu radnici, tehničari i inženjeri - brodograditelji. Ove godine brodogradilište »Treći maj« sa Rijeke predalo je Jugos-

slavenskoj ratnoj mornarici naš najveći i najmoderniji razarač »Split«. Novi razarač izvršio je prve vožnje i izveo prve vježbe s velikim uspjehom. Naša brodogradilišta izgrađuju brze torpedne čamce, patrolne brodove, minolovce i minopolagače i mnogo vrsta pomoćnih brodova, u jednu riječ sve one plovne objekte neophodne Ratnoj mornarici za obranu našeg Mora i naših obala.

Ove godine porinut je u more i tanker »Istina«, najveći plovni objekt koji je dosad kod nas sagrađen. Tanker »Istina« moći će da nosi oko 20.000 tona tereta, dugačak je 171 metar, a širina 22 metra. Izgradnja ovog tankera čini ponosnim svakog Jugoslavena i oni iskreno čestitaju uspjeh brodograditeljima »Uljanika« iz Pule.

Mnogo je naših građana putovalo brodovima s imenima naših pjesnika i brodovima s imenima naših gradova i »Proleterkom« i »Partizankom«. A svaki put u takvoj prilici oni nisu lako nalazili pravu riječ kojom bi pohvalili vještinu i sposobnosti brodograditelja. Zato se na ovaj dan raduju zajedno sa njima, zajedno sa svim mornarima i pomorcima slave Deseti rujna.

Riječ mornar podrazumijeva na neki način snagu, isto tako i vedrinu i istrajnost. Mornari vole more, naši mornari vole naše More. Slušao sam jednom prilikom razgovor mornara na razaraču 51. Stajali su oslonjeni na ogradu palube i posmatrali igru delfina.

— Kako je naše More? — upita jedan.
— Plavo.
— Pod nama je zeleno, pogledaj.

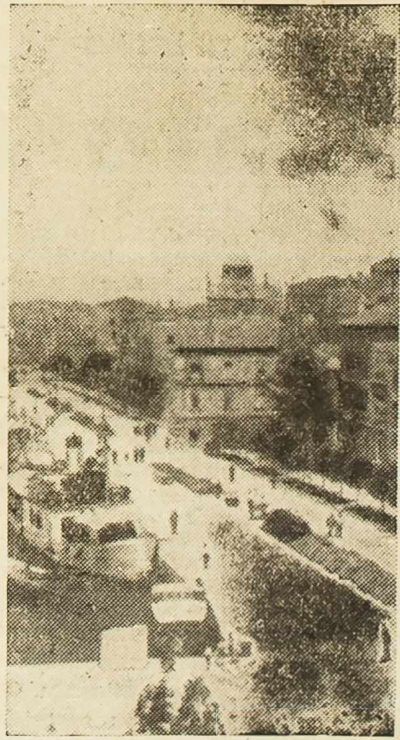
— Kada se sunce rađa i zalazi imam utisak da je crveno.
— Slobodno je — uzviknu očaj koji je postavio pitanje.
Razarač je brzo sjekao glatku površinu vode, plavo je punom snagom, mornari su bili veseli i veselo su lepršale trake sa njihovih bijelih kapa.

Vasilije Cerović

Do kraja godine merinizirat će se 13000 ovaca

Šibenski kotar je među prvima u Hrvatskoj počeo vršiti merinizaciju ovaca. Naročito dobri rezultati postignuti su u kninskoj općini. Na cijelom ovom području do kraja ove godine bit će merinizirano 13.000 ovaca, dok će prema perspektivnom planu kotara taj broj do kraja 1961. godine iznositi oko 90 hiljada merino ovaca. Iz republičkog fonda za tu svrhu osigurano je dosad 8 milijuna dok će od te sume šibenska općina moći koristiti 2,8 milijuna dinara. Tokom posljednjih dana uz stručnu pomoć Veterinarske stanice Šibenik merinizirano je na otoku Zlarinu 48, a u ovčarniku poljoprivredne zadruge Prvić Sepurina na otoku Tijatu 45 ovaca. Izvršene su već sve pripreme za merinizaciju u općinama Šibenik, Skradin, Knin, Driš i Kistanje. Predviđa se da će za čitav ovaj kraj uspostaviti matično stado na otoku Zlarinu, jer se dosadašnjim ispitivanjem ustanovilo da se zlarinska merino ovca i po dobroj mliječnosti i po kvalitetnoj vuni ubraja u najbolje takve vrste na šibenskom kotaru.

Ovdašnji stručnjaci smatraju da bi se kooperacijom između proizvođača i zadruga mogli postići zavidni rezultati. Takvim načinom rada samo na otoku Zlarinu, gdje se nalazi oko 600 ovaca, godišnja poljoprivredne zadruge.

Novosti iz naših općina

Kninska kronika

Poljoprivredno dobro „Glaica“

Snažan faktor za razvitak poljoprivredne proizvodnje

Na Glavici, a to je sjeveroistočna periferija Knina, s onu stranu ceste koja vodi za Vrliku, nalazi se dio imanja i gospodarske zgrade Ogladnog poljoprivrednog dobra. Imanje je osnovano pred 50 i više godina. U parku pred upravnom zgradom već davno je postavljeno poprsje Kninjanina Dra Lovre Monti-a, koji je umro 1898. godine i na samrtni svoj posjed ostavio narodu Dalmacije. Odluka darovateljca vrijedna je pažnje. Za razliku od ostalih posjednika, njegova su vodila plemenite pobude, da se seljak nauči naprednijem gospodarstvu. Tako su na Glavici, tokom godine uvedene razne privredne grane, koje su se razvijale pod stručnim rukovodstvom agronoma i učitelja poljodjelstva. Dobivena su goveda oberintalske pasmine, prvi jorkširci, zasadeni su uzorni voćnjaci, vinogradi i povrtnjaci. Na ovom dobru radili su istaknuti agronomi i poljoprivredni stručnjaci iz Dalmacije i drugih krajeva, među kojima Ljubo Rosić, Prica, Drpić, Vjekoslav Štrekelj, Stanko Ožanić, Ante Jelović, Ante Škvolj, Krešo Samac i drugi.

Na imanju su održavani tečajevi iz vinogradarstva, vinarstva, stočarstva, voćarstva, pčelarstva, koje su pohađali seljaci iz Dalmatinske Zagore, primorja i otoka. Ovdje je postojala duže vremena niža poljoprivredna škola, tako da je u svemu to dobro odigralo značajnu ulogu na unapređenju poljoprivrede, ne samo ovog kraja, nego i na širem području Dalmacije.

Naročito je koristan utjecaj Glavica vršila u stočarstvu, svinjogojstvu i vinogradarstvu. Dole je govedo buša bilo jedini predstavnik, a zahvaljujući nastojanju stručnjaka, dobiveno je oberintalsko govedo, koje se je tokom godina aklimatiziralo, steklo specifična svojstva, tako da se je na užem području kninske okoline dobio naročiti kninski soj oberintalca izvrsnih proizvodnih svojstava. Vidan je utjecaj ovog dobra bio na unapređenje svinjarsstva. Poznat je t.zv. kosovski soj svinja, koji se zadržao gotovo pred rat i bio poznat pod imenom Rosičeva svinja, po agronomu Ljubi Rosiću, koji je prvi uveo jorkširce. I ova svinja se prilagodila novoj sredini, postala otporna protiv bolesti, u hrani nije bila izbirljiva, a prasila je velik broj praščića.

Na ovom imanju radio je poznati poljoprivredni stručnjak Ante Škvolj, koji je zaslužen za rasprostriranje vinove loze, sorte Riparia Berlandierj Kober BB. On je najprije radio eksperimentalno u Oklaju. Nakon toga ova sorta se brzo proširila u čitavoj Promini, po drniškoj i kninskoj općini. Time je Škvolj spasio mnoge dalmatinske vinograde od potpunog uništenja, jer su datadajne sorte Aramon i druge strahovito propadale. Postoji interesantna anegdota o agronomu Štrekelju, koji se također u Kninu bavio podizanjem vinogradarstva. Prije nego bi preporučio neku sortu loze, tražio je od seljaka, da mu donese uzorak zemlje iz svog vinograda. Seljaci su tako donosili zemlju u raznim posudama, u marami, pa čak i u kapi. Nakon pregleda on bi tu zemlju bacio kroz prozor. Dešavalo

se, da bi neki seljak koji nije donio zemlje iz svog vinograda, već ovu kupio, uzimao u šaku i opet je donosio gore. Iako je Štrekelj znao za »berekinadu« seljaka, ipak bi ga začuđeno upitao: — Je li moguće, da si nosio zemlju u šaci iz tolike daljine?

Ranije je poljoprivredno dobro imalo imanje uglavnom na Glavici i u neposrednoj blizini, a iznosilo je oko 34 hektara. Razvitkom industrije u Kninu, naročito izgradnjom mlina i tvornice vijaka na perifernim terenima, zemljišni fond dobio se smanjio. U naknadu za to ono je dobilo na drugoj strani nove komplekse u Burumu, Begluku, Suhopolju i drugdje.

U Suhopolju na oranici Polače i Kijeve dobro ima veliki orašar, koji se počeo zasadivati 1948. g. Radovi su nastavljeni etapno do 1952. godine. Orašar ima 35000 komada sadnica oraha. Manji dio je pod bajomom kasnocvatućih sorta. Orašar u Suhopolju ubraja se među najveće voćnjake na kršu. Voćnjak vrlo dobro napreduje, a kad kroz nekoliko godina stupi na rod, davat će dobre prinose i visoke prihode. U Kninu blizu gospodarskih zgrada postoji mladi breskvik sa preko 600 trogodišnjih sadnica. To su plemenite uvozne vrste, a ima ih devet sorta. Sada se prati njihov razvoj, pa će se odabrati one, koje najbolje odgovaraju ekološkim uslovima ovog područja.

U Kosovu polju na Begluku dobro ima veliki kompleks, na kojem se uzgaja vrlo uspješno hibridni kukuruz i postižu se vrlo visoki prinosi. Najesen dobro će zasijati talijanske sorte pšenice. Dobro imade merino stado, koje je osnova i za akciju merinizacije ovaca u ovom kraju. Također uzgaja oko 30 krava aberintalske pasmine, vrlo dobre mlječnosti. Podmladak se dobiva umjetnim osjemenjivanjem. Radi što bolje ishrane stoke na imanju su i ove godine zasijane veće površine krmnih biljaka.

Radi bolje obrade zemljišta i obavljajući ostalih radova, ovo dobro ulaže sve veće napore, da povećava fond mehanizacije. (m)

KOŠNJA TRAVE NA DNU RIJEKE

Tokom godine izraste mnogo raznovrsne trave koja raste na dnu rijeke. Stabljike i vlati se toliko ispruže, da plivaju po površini, koja se mjestimično zeleni kao livada. Pošto trava smeta otjecanju rijeke, to se svake godine u ljetno doba, kad Krka ima najniži vodostaj, vrši kosidba trave sa dna rijeke.

Iz lađe ili sa splavi grupa kosачa, s produljenim drškama kosa, kosil podvodnu livadu i tako čisti rijeku.

Neke su trave, među kojima naročito »resa« mogu se iskoristiti, jer je veoma sočna i pitoma, pa je stoka rado uzima. Uz čišćenje zadržane Krke, pojedini mjesni odbori organiziraju pročišćavanje kanala i doša, da bi polja, koja u jesen poplave, lakše bila oslobođena od vode, pa i taj posao se obavlja sada prije nego nadodu kiše. (m)

Aktivnost odreda izviđača

Odred izviđača u Kninu u toku ove godine imao je vidnih uspjeha. Još u početku godine kao i kroz cijelo vrijeme sve do polaska na logorovanje izvršene su sve pripreme, kako bi ono bilo što uspješnije. Odred izviđača broji oko 100 članova.

U toku ove godine izvršene su vidne akcije u učestvovanju Dana mladosti, a kasnije vršene su pripreme za logorovanje.

U toku mjeseca kolovoza odred je logorovao u Bosni u blizini starog grada Ostrožac.

Za vrijeme logorovanja izvršena je posjeta Bihaću, gdje je posjećeni muzej Narodne revolucije, znamenitosti grada kao i izlet na Piješivcu. Jednog dana učesnici su posjetili Cazin, i Bosansku Krupu, gdje nam je od strane rukovodilaca drvnog kombinata pokazan rad drvene industrije.

Da bi ostala trajna uspomena na boravak izviđača u Ostrožcu izvršen je popravak seoskog puta pored same rijeke Une, a samim tim dat je podstrek mještanima da i oni sami put održavaju i nadalje u ispravnom stanju.

Po povratku sa logorovanja odred izviđača održao je prije nekoliko dana roditeljski sastanak, na kome je starješina odreda ing. Ante Radović podnio referat o uspjehu logorovanja, kao i iskustvima, koja su stečena na logorovanju za što bolji uspjeh u budućem radu odreda.

Po završenom referatu prešlo se na diskusiju u kojoj je uzelo učesnika nekoliko roditelja, kao i član uprave Franjo Čuk.

Starješina odreda osvrnuo se zatim o predstojećim zadacima, koji stoje pred odredom u toku o-

ve i iduće godine i o moralnoj i materijalnoj pomoći koju bi trebala pružiti Kninska zajednica odreda izviđača, kao i pomoći koju roditelji mogu pružiti.

F.Č.

KISTANJE

POČETAK JE RUJNA. Kiša još nije pala. Nešto malo je palo, ali sasvim malo. Vode već nestaje u cisternama na području svih sela Bukovice. Mnogi seljaci moraju da idu i po nekoliko kilometara daleko, dok dođu do većih bunara ili vrela, u kojima još ima vode, ali na tim bunarima je velika gužva, jer na neke bunare dolazi i po nekoliko komšiluka, pa se mora čekati na red.

I Zrmanja je presušila, pa je problem gdje će se napajati stoka. Vodenice ne mogu da melju, pa seljaci moraju ići daleko da samelju brašno.

ZADRUGARI ODRŽAVAJU SVOJE SASTANKE. Pripremaju se za izbore za zadrugne savjete. Dogovaraju se i konstatiraju, koje ljude da biraju u savjete. Organizacija Saveza komunista, Socijalističkog saveza i druge održavaju sastanke, naj kojima razgovaraju o radu svojih zadruga i o predloženim kandidatima za zadrugne savjete. Izgledi su, da će svi zadrugari stopostotno izaći na izbore i birati nove zadrugne savjete.

DACI SE PRIPREMAJU ZA NOVU ŠKOLSKU GODINU. Kupuju knjige i ostali školski pribor. Učitelji dolaze, poslije dvomjesečnog odmora. Upisuju se novi mladišani.

I Kočevićani rado očekuju svog učitelja Gojka Crnogorca, jer on je nosilac kulturno-prosvjetnog rada u Kočeviću. On, ne samo da uči djecu, nego održava predavanja, organizira priredbe, književne večeri itd. U Kočeviću postoji Omladinsko kulturno-umjetničko društvo »Omladinac«, izdaje se list za dake »Mali list«. Za sve to najzaslužniji su, Gojko Crnogorac i omladinci: Ilija Sekuljica, Mile Kabić, Milan Bukovica i dr.

Kočević je jedno od najpasivnijih sela na našem kotaru, a ipak je jedno od najboljih u pogledu kulturno-prosvjetnog rada.

MJEŠTANI ERVENIKA, BIOVIČINOG SELA, KOLAŠCA I NUNIČA tuže se, da nemaju autobusne veze sa svojim općinskim centrom u Kistanjama. Oni postavljaju pitanje zašto autobus, koji saobraća na pruzi Šibenik - Kistanje ne produžava do Ervenika, kao što je to i činio prošlim godinama. I, zaista imaju pravo. Svaki dan netko od stanovnika navedenog sela ima izvjesnog posla u Kistanjama, ali uslijed nedostatka prijevoznog sredstva, moraju da pješake do Kistanja i natrag.

Zaista bi trebalo da autobus koji saobraća na liniji Ervenik - Kistanje produžava i do Ervenika, makar tri puta sedmično, kao što je činio i dosad. (IŠ)

DRNIŠ

NERAZJAŠNJENO UBISTVO U KANJANIMA

U Kanjanima, općina Drniš naden je mrtav u svom vinogradu 85-godišnjim Ante Pućo pk. Mate. U prvi mah nije se točno znalo kako je nastupila smrt. Međutim, obdukcijom leša, koja je kasnije izvršena utvrđeno je da se radi o nasilnoj smrti. Iako još uvijek organi Sekretarijata za unutrašnje poslove kotara Šibenik vrše detaljnu istragu, motivi ubistva ostali su nerazjašnjeni. (B)

Zapisi u kobiljci koraljara

Zlato Zlarina

(svršetak)
Poslije oslobođenja od 1945-47. koraljarska zadruga nije radila. Zatim dolazi do spajanja zadruga raznog tipa, u kojima je bila uključena i koraljarska zadruga. Ona u ovoj zajednici nije mogla prosperirati, jer je bila zapostavljena. Ribarski i koraljarski alat, koji je bio procijenjen na nekoliko milijuna dinara, ostao je neupotrebljen, i u magazinu je propadao. Takva zadruga nije se mogla održati i ponovo je došlo do osamostaljenja koraljarske zadruga. Nabavljen je jedan kompresor za dubine i njime se počelo sa vadeanjem koralja. U međuvremenu su koralje je bila zainteresirana i spužvarska zadruga u Šibeniku. Ona je po svaku cijenu nastojala privući barba Felicija, koji je bio vještak i jedan od najboljih poznavalaca pozicija. Barba Felicij

nije se dao nagovoriti, jer to bi prema njegovim riječima išlo na štetu njegovog Zlarina i njegove zadruga, koju je on osnovao. Naime, trebalo je izvršiti fuziju tih dviju zadruga. I zaista 1948. godine došlo je do sastanka, na kome su prisustvovali i predstavnici spužvarske zadruga. Ponovo do uspjeha nije došlo. Barba Felicija su i dalje nagovarali, ali je on energično odbijao. Nastojao je da se s nabavljenim kompresorom postignu što bolji rezultati. Imali su izučene ranoce, koji su se spuštali u dubinu do 100 metara. I ovaj put, kada su poslali na vadeње koralja, nije bilo dovoljno sluge, jer je svaki radio na svoju ruku, a njega kao nekusnog vještaka nije se konzultiralo. Zadruga je opet počela nazadovati, napušten je lov na koralje. 1956. godine odlučili su se na put u E-

gipat na vadeње spužava. Put je bio slabo organiziran, teren neispitan, tako da se nije uspjelo.

Šibensko obalno područje bogato je koraljima. Oni su raznih boja. Ima ih najviše crvenih, ljubičastih i vrlo rijetko bijelih. Nalaze se u dubini od 30 - 200 m. Razgranat je kao grana, a najviše može dostići težinu do 1 kg. Dok je u moru izgleda, da je pun zvjezdica koje daju posebnu čar.

Poslije II. svjetskog rata vadeњem koralja počeli su se baviti i Krapljani, ali su brzo prestali, vjerojatno zbog slabog uspjeha, tako da je Zlarin još uvijek zadržao primat. »Ovaj obrt je sada u opadanju«, kaže barba Felicij, »ali još uvijek nije prekasno, ako se ukloni nerazumljivanje, i ako postoji dobra volja, kao i ljubav za taj posao. S koraljima možemo ostvariti ogroman prihod s kojim bi mogli unaprediti naš otok, jer i sada ima dosta narudžbi iz zemlje i inozemstva.

Koraljarska zadruga u Zlarinu bori se s velikim teškoćama. »Ona proživljava teške dane«, kazala je drugarica Ljerkica Begić, brusački stručnjak u zadrugi. Sav rad otežavaju financijska sredstva. Ne

mogu se vršiti isplate radnika na vrijeme. »Samo ljubav prema druzi u našem mjestu drži nas i ne ćemo dozvoliti, da zadruga propadne, makar radili besplatno«, izjavila je drugarica Begić. Neuspjeh u Egptu teško je pogodio zadrugu, jer i sada moraju plaćati dug banci. Da bi osigurali sredstva za isplatu radnika i organiziranje lova na koralje, pošlo se vaditi željezo iz mora, što je ranije potopljeno u vodama Boke Kotorske. Prodali su ga »Brodospas« i dobili 1.500.000 dinara. Nedavno se uputila ekipa na vadeње koralja u okolici Rogoznice pod vodstvom Srećka Manoaša. Ako bude sreće ovaj put, mogla bi se zadržati izvući iz teške situacije, jer je potražnja za koraljem veoma velika. Cijena se brušenom koralju kreće od 25.000 - 45.000 dinara po 1 kg, a neprerađenom 20.000 dinara.

Dakle, situacija nije bezizlazna. Mjerodavni bi se morali više zainteresirati za rad ove zadruga i pomoći joj, da nesmetano radi punim kapacitetom, jer ne bi se smjelo dozvoliti, da ovaj korisni obrt propada.

A.Č.

UZ DAN MORNARICE M O R E

More divno
i veličanstveno!
I strašno!
More svuda oko nas
i u nama:
mi se već
trinaest vjekova
borimo
i radamo
na njegovim
žarkim
obalama.
Uostalom,
more samo po sebi
ništa
ne znači;
na njemu ostaju
samo jaki —
zato i mi
gradimo flotu
da bismo bili
još jači.

Sunčane obale,
luke,
sike
i plićaci.
More,
plava krv
uvala
i otoka;
more
plavo kao nebo
kao
plava zjenica
oka.

Mi smo kršteni
u vatrama
pomorskih
okršaja.
Mi danas
ne živimo
na rubu straha
od mača,
mi branimo mir
brzinom
brzinom
torpednih čamaca
i snagom

razarača.
More
od Tomislava
do Podgore
i hrabre posade
»Kornata«.
More —
to smo svi mi
s mišicama
od čelika
i srcem
od zlata.

Od Ulcinja,
do Pirana
more široko
kao naša duša
i dugo
kao godina
sa svojih
trista šezdeset i pet
dana.

More
u pjesmi Galileova
i plesu
delfina,
More —
plava grobnica
ratnika-osvajaja,
gusara
i pomoraca.
More u soku
lavande,
listu kadulje
i žilama bora,
more
na kome se nekad
jeo kruh
od sedam kora.

U svakom slučaju
more prije
i iznad svega;
ono je naš krvotok,
cesta u svijet,
naš ponos
i naša
Alfa i Omega.

Petar BILUŠIĆ

Iz Grebašnice

Nedovoljno iskorištene mogućnosti

Kad se autobus na liniji Split - Šibenik zaustavi podno Jelinjaka i kondukter kaže Grebaštica, putnik nema što vidjeti, osim jedne prizemnice na krovu gdje se suši dosta smokava. Grebaštica je skup od 5-6 zaselaka razbacanih kroz dolinu između Jelinjaka i brda Konoba, nedaleko od ceste (a daleko od mnogo čega drugoga).

Putnici se ovdje ne zaustavljaju, nema turističkih atrakcija, ne nudi se ni uobičajena »dobra kapljica«, koji mnogi smatraju uvjetom za turizam. Samo povjesničari znaju za neke stare grobove od kojih danas nikome ne koriste. Ipak u Grebaštici ima zanimljivih stvari, ako ne za turiste, a ono svakako za razne stručnjake.

Dođe li ovdje agronom opazit će dugačak pojas plodne zemlje, eocenskog flisa, starih taloga, na kojem vrlo dobro uspijeva voće i vinova loza. Zaboljet će ga, kad vidi, kako bujice na mnogo mjesta odnose ovo tlo i otkrivaju suncu kamen, kako su mnoge parcele zaostale ili slabo obrađene, a stari, upravo prastari maslinici pružaju prema suncu požgble grane, dok se mladih maslina rijetko vidi. Smokva je jedini predstavnik voća, dobro uspijeva, ali se plodovi još dosta primitivno preraduju. Našeg će stručnjaka najviše zabrinuti kako se malo povrća ovdje uzgaja, pogotovo kad vidi da su lijepi izvori »Kanela« nalazi iznad polja, a njegova voda gubi u nepovrat u mjesto da se u vrijeme proljeća koristi za zalijevanje povrća.

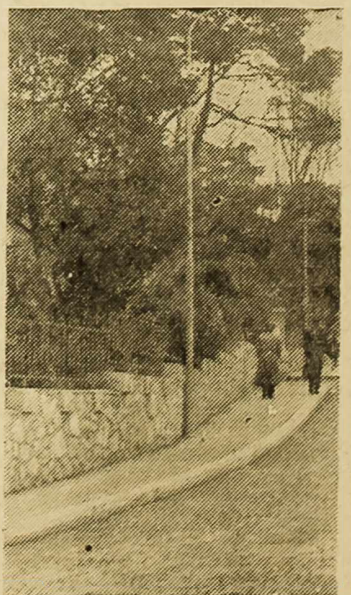
I zdravstveni radnik ima ovdje što vidjeti. Dok mnoga sela za vrijeme suše nemaju ni kapi vode, dotle je Grebaštica bogata lijepim izvorom. Čovjek bi pomislio, oni makar uživaju čistu vodu, ali ona je daleko od toga; upravo se nemilosrdno prlja na taj način, što u rezervoar svak unosi svoju »vučiju« i njom zahvata vodu. U zaseoku Konoba postoji bunar u koji utiče mali izvor kapaciteta 60 litara na sat. Ovdje je danonoćni »rep« za vodu. Voda se sakuplja u maloj jamići na dnu bunara u koji se silazi niz kamene stepenice. Nogama se tako unosi svaka nečist u bunar, a za penjanje uz stepenice treba mnogo vještine. Svake godine ovdje netko padne, a pred više godina jedan se dječak ugušio u bunaru. Mjesni odborčić često su tražili pomoć da se ovaj bunar popravi i to se upravo sada izvodi. Zdravstvena je služba zapazila i druge teškoće ovog stanovništva, kojem želi pomoći na taj način, da se u mjestu otvori ambulanta, u koju će u određene dane dolaziti liječnik. Tragovi teške prošlosti još se opažaju na uređenju kuća, ženskoj nošnji i načinu ishrane. Centar za unapređenje domaćinstva proučava mogućnost svog rada na ovom podru-

čju u saradnji sa zdravstvenom službom.

Turisti, rekao sam, nemaju što tražiti u Grebaštici, ali Turističko društvo i Kotarska turistička komisija brzo su uvidjeli da bi mnogo značilo, ako bi se izvor »Kanela« cijevima doveo do turističke ceste, u ovom relativno pustom kraju, a usput bi vodu dobili neki zasoci, ambulanta i škola. Ovdje bi naša komunalna služba s malo truda postigla lijep uspjeh. Kolika bi to pomoć bila ženama ovog mjesta može shvatiti onaj, tko ih gleda. Kojim mukom prenose na sebi ili na mazgama vodu. Sigurno bi se to odrazilo i na čistoću kuće i djece, a uzgojem povrća i na njihovoj ishrani. Inače je potrebno ovaj izvor zaštititi od zagađivanja, jer može poslužiti kao vektor širenja koje zarazne bolesti, što bi nas onda skupo koštalo.

Neobično je u Grebaštici i to što se radnici ne mogu koristiti cestom, koja nije daleko, već kojom stazama pješake dva puta po sat i pol do željezničke stanice Dabar. U šibenskoj industriji i građevinarstvu rade iz ovog mjesta gotovo 200 radnika, za koje je ovo pješake dosta naporno, sigurno im smanjuje radnu sposobnost, a za nevremena ugrožava i njihovo zdravlje. Drugo je pitanje, da li je kod povoljnih uvjeta za razvitak poljoprivrede, bilo nužno da ovoliki broj ljudi ode u industriju. Bilo bi zanimljivo čuti što o tome kažu agronomi, a što ljudi iz saobraćaja.

Jedno je sigurno: Grebaštica, kao i mnoga druga sela, ide naprijed, muči se i uspijeva, samo je pomoglo napretka neujednačen. Najsporniji je u kući i domaćinstvu i ga treba pomoći.

kultura - prosvjeta - kultura

Započela školska obuka

Upisano 28 hiljada učenika

U ponedjeljak je na cijelom području šibenskog kotara započela redovna nastava u svim osmogodišnjim, srednjim i stručnim školama. Nova školska godina stvorila je ujedno nove brige prosvjetnim vlastima. To se posebno odnosi na školski prostor i stručni kadar. Ipak momentano najakutniji problem, skopčan s uvođenjem jedinstvenih programa i planova u osmogodišnje škole, odnosi se na pitanje nedovoljnog broja nastavnog kadra. U većini osmogodišnjih škola nedostaje prosvjetnih radnika odgovarajućih kvalifikacija, stoga nastavu uglavnom vode učitelji. Zato se pred prosvjetnim vlastima ovoga kraja postavlja problem dopunskog školovanja učiteljskog kadra, koje će se prema raspoloživim sredstvima provesti organiziranjem seminara, zatim radom unutar Pedagoškog centra ili pak nekim drugim adekvatnim oblicima. O tom pitanju nedavno se raspravljalo na savjetovanju u Šibeniku i seminaru koji je bio održan u Poreču. U tom pravcu već je nešto učinjeno. U toku ljetnih mjeseci organizirano je u okviru Pedagoškog centra nekoliko seminara na kojima su se obrađivali

pojedini predmeti. Da bi se nastava normalno odvijala u svim školama, bilo bi potrebno još oko 200 nastavnika. Pitanje školskog prostora još uvijek zadaje mnogo brige. Naravno, akutno stanje prostora je u općinama Drniš, Tjersko, Kistanje, Skradin i Knin. Uslijed toga u nekim školama bit će uvedena treća smjena, dok će u selima bez stalne rasvjete biti skraćeni školski sati. Od novih školskih zgrada u trima se radovi nalaze u završnoj fazi. To su osmogodišnje škole u Pirovcu i Gradcu, dok će Industrijska škola za oboje metale u Šibeniku biti djelomično osposobljena za početak obuke. Na ovoj školi po prvi put će se otvori-

ti dva odjeljenja prvog razreda u samom Šibeniku, ma da je broj novoupisane djece znatno povećan, samo prividno je iskrsao problem prostora. Jer, uza sve to, samo uz bolje provedenu organizaciju, uzimajući u obzir stvarne potrebe, moglo bi se daleko više nego dosad iskoristiti postojeće mogućnosti. U novoj školskoj godini na području šibenskog kotara djelovat će 186 općeobrazovnih škola od čega 59 centralnih osmogodišnjih škola, zatim dvije srednje i deset stručnih škola. U svim tim školama upisano je preko 28 hiljada učenika. Općeobrazovne škole pohađat će 26 hiljada, srednje 700, a stručne škole 1400 učenika.

Uoči nove kazališne sezone

Premijerom domaće savremene drame »Zlatni pjesak« od Zike Gavrilovića započeo će u drugoj polovini ovog mjeseca sezona 1958/59. Narodnog kazališta. Kako u svaku, tako i u ovu sezonu, kazalište ulazi s djelomično izmje-

njenim ansablom. Zapravo, dramski ansambl je prilično pojačan, ako se uzme u obzir da je angažirano 7 novih glumaca, dok su iz istog svega dvojica otpala. To će sigurno pridonijeti povećanju broja premijera, a nadajmo se, i poboljšanju kvaliteta. Ženski dio ansambla pojačan je s glumicama Radmilom Mirković, dosadašnjim članom Narodnog pozorišta u Zaječaru i Ružicom Veljović, članom Narodnog kazališta u Zadru i Nadom Veljović, članom Narodnog pozorišta u Prištini, a muški s glumcima: Svetislavom Mirkovom, članom Narodnog pozorišta u Zrenjaninu, Slavkom Đorđevićem iz Narodnog pozorišta u Šapcu, Stanislavom Goldnerom, koji je dosad bio angažiran u filmu i Zlatkom Štefancem iz zaječarskog Narodnog pozorišta.

Kazalište je napustilo ukupno 7 dosadašnjih članova. Redatelj Rudolf Opolski je penzioniran, dok je Kalman Mesarić angažiran u drugom teatru. Glumica Mirjana Pavlović se upisala na fakultet, a Mirna Cekić je otišla u drugo kazalište. Zbog redukcije operete nije sklopljen novi ugovor s prvacima Martom Krušlin i Vinkom Martinovićem te korepetitorom Olgom Grgurinom.

Problem redatelja, koji je jedan od najvažnijih faktora za stvaranje dobre predstave, riješen je, izgleda, na zadovoljavajući način. Kao stalni član teatra angažiran je mladi i, kažu, vrlo talentirani redatelj, Gradimir Mirković, dosadašnji redatelj Narodnog pozorišta u Titovom Užicu. Kao gost režirat će Aca Ognjanović poznat našoj kazališnoj publici po vrlo uspješnoj režiji »Mande« i Vladimiru Vukmiroviću iz Zadra, koji je u prošloj sezoni režirao »Kulu babilonsku« i »Nikoletinu Bursać«.

Inscenacije za gotovo sve predstave izrađivat će Vladislav Lalić iz Beograda, koji je već izradio inscenacije za prve dvije premijere.

Odmah poslije »Zlatnog pjesaka« uslijedit će premijera američke drame »Drveni tanjur« od Edmunda Morisa. Oba ova komada režira Aca Ognjanović. Istovremeno bit će obnovljeni »Kula babilonska« i »Nikoletina Bursać«, koji su bili prikazani krajem prošle sezone.

Dakle, prema svemu sudeći, da će u reformiranom gmnaziju imati veće obaveze. Ipak, smatra se da će im biti znatno lakše, jer će rad u novoj školi biti zanimljiviji i zasnovan na suvremenim metodama odgoja i savladavanja nastavnog programa.

U ovom razgovoru o gimnaziji moglo se često puta čuti mišljenja, da je na primjer, treba pretvoriti u neku vrstu stručne škole ili je čak sasvim ukinuti. Općim Zakonom o školstvu ni jedno ni drugo nije, dakako, usvojeno, nego zakon tretira gimnaziju kao školu neophodno potrebnu u našem društvenom životu, ali temeljito izmjenjenu. Kao takova, ona će davati širu i mnogo solidniju osnovu za dalje obrazovanje.

Kakovi će biti nastavni planovi i programi za gimnaziju? U zakonskoj formulaciji stoji, da Prosvjetni savjet kao savezna instanca izrađi osnove nastavnog plana i programa, kako bi se osiguralo jedinstvo fizionomije i zadataka ove škole. U Savjetu je već formirana i potkomisija, koja radi u sklopu Saveznog zavoda za unapređenje školskih i prosvjetnih pitanja. Komisiju sačinjavaju prosvjetni stručnjaci iz cijele zemlje i oni su već izradili prvi naerastavnog programa, koji će uskoro biti ustupljen na široku javnu diskusiju.

Uz molbu treba priložiti: 1. svjedodžbu o svršenoj osmo-

godišnjoj školi, odnosno školi učenika u trgovini ili kojoj drugoj školi za kvalificirane radnike;

2. izvod iz matice rođenih;

3. potvrdu o zaposlenju i radnom stažu.

Molbe se primaju do zaključno 15. IX. ove godine. Kandidati, koji budu primljeni, dužni su da pristupe prijemnom ispitu.

Raspored prijemnih ispita: 18. IX. u 18.30 sati pismeni ispit iz materinskog jezika i matematike.

19. IX. u 18.30 sati usmeni ispit iz materinskog jezika i matematike.

20. IX. u 18.30 sati usmeni ispit iz materinskog jezika i matematike.

Molbu, taksiranu sa 150 dinara, podnosi se upravi škole.

Uz molbu treba priložiti: 1. svjedodžbu o svršenoj osmo-

Uprava škole

GRADSKA KRONIKA

Povodom „Odgovora „Prehrane“ na pojave trovanjem sirom“

Više samokritike i osjećaja odgovornosti

Dosadašnja praksa mnogih naših poduzeća, a naročito onih koja posluju sa prehrambenim artiklima, pokazala nam je, u odnosu na razne mjere kontrolnih organa i dobromjerna upozorenja od strane građana i uopće društvenih organizacija putem štampa, nažalost, da je sve to rijetko kada bilo prihvaćeno sa razumijevanjem. U skladu sa time, i takvim primjerima, nisu te primjedbe, izazvale ni adekvatan, t.j. pravilan stav odgovornih lica u odnosu na rješavanje tako istaknutih problema. U takvim slučajevima, ma hom se naprećac donosilo za ključke, tko će i na koji način »obraniti« po njihovom mišljenju, uvijek neopravdane primjedbe u odnosu na pojave, koje neminovno iskrsavaju u svakodnevnom životu tih privrednih organizacija.

Karakteristično je, da se u svim takozvanim odgovorima na razne napise u »Šibenskom listu«, ustalilo pravilo, da se na bilo koji način, izbjegne potvrda onoga, što je napisano i da se javnost uvijek nastoji informirati o tome, kako je to neobjektivno pisanje i kako u toj organizaciji stvari ne stoje tako, već obratno, t.j. uvijek sve u najboljem redu. Za tu konstataciju nalazimo potvrdu u bezbroj slučajeva, koje smo imali mogućnost pratiti u našoj štampi, pa nije potrebno, da ih sada ponovo osvježavamo.

To je slučaj i s odgovorom poduzeća »Prehrane« u prošlom broju »Šibenskog lista« od 3. rujna 1958. godine pod naslovom odgovor »Prehrane« na pojave trovanja sa sirom«. Da upravo nije tako,

objektivni promatrač, ne bi našao za shodno, da polemizira oko pisanja, koje je u očitoj suprotnosti sa pravilnim kriterijem, koji treba, da karakterizira međusobne odnose pojedinih organizacija s jedne, i kontrolnih organa, građana i ostalih društvenih faktora u istemu lokalne samouprave i izgradnje socijalističkih društvenih odnosa s druge strane.

Nema svrhe, da se ovdje konstatira, jer je svaki čitalac tog odgovora »Prehrane«, mogao jasno uočiti nastojanje odgovornih u tom poduzeću, da na sve moguće načine, negiraju točnost nalaza upravnog organa, t.j. Sanitarnog inspektorata NO općine u odnosu na pojave prodaje raznih prehrambenih artikala, koji su bili nepodesni i štetni po ljudsko zdravlje. Da je to tačno, postoje stručne analize u službenim spisima spomenutog inspektorata.

Kao što se kaže u odgovoru, vidljivo je, da je 6. VIII. u »Šibenskom listu« bio objelodanjen članak pod naslovom »Trovanje paštetom«. Inicijator tog članka je Sanitarni inspektor NO-a općine Šibenik, a na osnovu prijave o trovanju paštetom jednog službenika Doma narodnog zdravlja. Ta pašeta bila je analizirana pod brojem 2082/58. od 31. VII. o. g. Analizom je utvrđeno, da je ista bila opasna po život. Spomenuti potrošač je bio podvrgnut kućnoj liječničkoj intervenciji. To su činjenice, koje su predstavljale povod za citirani članak »Trovanje paštetom«.

Građanin pak Ante Ninić, koji se dovodi u vezu sa tim člankom i njegova pašeta, nemaju baš nikakve veze. Istina je međutim, da je on kupio 6. VIII. u prodavaonici tog poduzeća jednu malu kutiju jetrene Gavrilović pašete. Pošto mu je kvalitet bio sumnjiv, imenovani je po svojoj privatnoj inicijativi dana 7. VIII. odnio tu pašetu na analizu. O postupku obavijestio je Sanitarni inspektor s tim da ukoliko pašeta bude nepodesna za ishranu, da se poduzmu mjere.

Upravo taktv postupak građanin najbolji je primjer njihove saradnje sa poduzećem, jer je u tom slučaju izvršena jedna radnja preventivnog karaktera, radi očuvanja zdravlja. Kod ovog postupka, apsurdno je, što poduzeće ističe da će građanin sam snositi troškove analize. Pašta je bila nadena upotrebljivom, pa ni imenovani, a ni ovaj Inspektorat nije ništa poduzimao.

Što pak čini poduzeće u svom odgovoru u prošlom broju »Šiben-

skog lista«. Ovak slučaj, koji nema nikakve veze sa stvarno zatrovanom paštetom i fiktivnim trovanjem lica iz Doma narodnog zdravlja, dovodi u vezu sa provjerom kvalitete građanin A. N. i na jedan u najmanju ruku neuobičajan način, pokušava pred javnošću obraniti sebe pod svaku cijenu. Zapravo, eklatantan primjer, kako se jedan pozitivan postupak potrošača, umjesto pohvaljen, iskoristi za prikrivanje činjeničnog stanja.

Kako čitalac treba da shvati slijedeći citat poduzeća u odnosu na obranu u vezi sa člankom »20 osoba nastradalo od sira«, koji glasi: »Želim upoznati našu javnost, da od kritičnog komada pašskog sira nije nitko nastradao, već se navedena liječna lica već nalaze kod svojih kuća živi i zdravi«. Proizlazi, da nadležni drugovi u »Prehrani« smatraju, da je to liječenje u bolnici sitnica i nevažna stvar, a da je valjda glavno, da nije nitko od tih 20 osoba umro. Naime, izgleda, da se ta riječ stradanje po autoru članka ima tumačiti za predstavnik poduzeća pojmom smrti, jer čitalac ne može iz toga citata izvesti drukčiji zaključak.

Svojim odgovorom drugovi iz »Prehrane« dali su nam odgovor, da mnogo toga u odnosu na saradnju za kojom teže prema svom pisanju, trebaju riješiti sami u interesu renomea poduzeća i brige prema potrošačima.

U namjeri da odgovorim na neistinito prikazivanje činjeničnog stanja u vezi sa mojim slučajem, posjetio sam redakciju »Šibenskog lista« u kojoj sam dobio na uvid gornji članak.

Budući da je u tom napisu nedvojbeno utvrđen moj ispravan postupak, to ne nalazim razlog da ponovo analiziram neobjektivno pisanje poduzeća »Prehrane«.

Ante Ninić

JOŠ JEDAN POŽAR

U subotu navečer oko 19 sati došlo je na brdu iznad gradskog predjela Baldekin do požara, koji je zahvatio grmlje i travu u dužini od 500 i širini preko 100 metara. Požar nije naneo veću štetu, ali je prijetila opasnost da se proširi na mladu borovu šumu i na obližnje kuće. U lokaliziranju požara učestvovali su šibenski vatrogasci i pripadnici JNA, kao i stanovnici tog gradskog predjela. Vlada mišljenja je da je do požara došlo uslijed nepažnje djece, koja su se igrala u tom predjelu. (Z)

TESLA: premijera američkog filma u boji — NISMO MI ANDELI — Dodatak: Filmske novosti br. 36/12 — 19. IX.). SLOBODA: premijera domaće filma — KRVAVA KOŠULJA — Dodatak: Filmske novosti br. 35 (do 11. IX.). Premijera meksičkog filma — MINU — (12 — 14. IX.). Premijera njemačkog filma — NEMA MJESTA ZA DIVLJE ZVIJERI — (15, do 19. IX.).

VJENČANI

Bumbak Ante, ugost. turistički tehničar — Palčić Olga, radnica; Marinov Vice, električar — Rupić Marica, radnica; Jurić Martin, pomorac — Gaćina Anđa, domaćica; Bračanov Marica, pomorac — Đurišić Angelina, odgojiteljica; Kovak Beris, mehaničar — Gojanović Jelka, službenik; Mrvica Krste, kuhar — Grbeša Marija, radnica; Bašić Ivan, monter — Belamarić Marija, službenik i Trešnjak Marko službenik — Jeglič Beata, službenik.

Colić Stanko, zidar — Crvelin Rajka, domaćica; Božić Đordija, radnik — Mrša Svetka, radnica; Mihajljević Dunko, zidar — Troskot Marica, radnica; Čular Jere, brodograditelj — Burazer Božica, radnica; Tišma Milan, klesar — Zoričić Jela, domaćica; Dadić Ante, strojovravar — Magličić Nada, službenik; Gulin Frane, varilac — Lučev Sineva, domaćica; Bušac Marko sudski pripravnik — Ninić Vesna službenik; Periša Ante vodoinstalatler — Arsa Venka, službenik i Gazivoda Ivan, vođnik I. kl. JRM — Genari Mirjana, učiteljica.

UMRLI

Morić Mile Stipin star 13 mj.; Palinić Milenko Nikolin, star 5 mj.; Šperanda Marko pk. Šime, star 76 god.; Puljić Jela rod. Banovac, stara 88 god.; Grozdanić Ljubica rod. Obradović, stara 75 god. Manojlović Nikola pk. Bože, star 72 god.; Blaće Ana rod. Baljkas, stara 66 god.; Perković Milka Antina, stara 11 god.; Bujas (Srdar) Ante p. Roka, star 79 god.

796 DOMAĆIH I STRANIH TURISTA

U toku mjeseca kolovoza boravilo je u Šibeniku 796 domaćih i stranih turista. U hotelu »Krk« i konacištim zabilježeno je 2205 noćenja. Od ukupnog broja turista 374 su domaća, a 422 su strana. Od stranih najbrojniji su bili turisti iz Austrije, kojih je bilo 133, pa turisti iz Zapadne Njemačke, Francuske, Italije, Belgije, Danske, Velike Britanije, Holandije, Norveške, Švicarske, Švedske i SAD. U istom periodu zabilježen je priličan posjet stranih turista i u Zlarinu. Na 69 turista austrijske nacionalnosti otpalo je preko 800 noćenja. (Z)

UBO GA NOŽEM

5. o. mj. navečer u Crnici je došlo do svade između Vice Sarića pk. Dume. Obojica su se nalazili u jednoj krčmi iz koje je prvi izašao Vice Sarić pk. Dume. Malo zatim on je pred svojom kućom sačekao Vice Sarića pk. Filipa, kojeg je ubo nožem u lijevo bedro. Sa dosta teškom povredom on je upućen u bolnicu, gdje mu je pružena prva pomoć. Njegov život nije u opasnosti. (B)

OBAVIJESTI

»Radnik« zanatsko privredno poduzeće Drniš

prodaje

slijedeća osnovna sredstva: 1. tri komada stolarskih pultova »tezg«; 2. jedna kombinirana mašina za obradu drveta. Navedena osnovna sredstva u dobrom su stanju, a cijena vrlo povoljna. U obzir za kupnju dolaze državna i zadružna poduzeća.

U obzir za kupnju dolaze državna i zadružna poduzeća.

MALIOGLASNIK

MIJENJAM JEDNOSOBNI STAN u centru Bjelovara i Daruvara za isto takav, a može i dvosobni u Šibeniku. Za informacije obratiti se na Jakoliš Jakov, Mažuranićeva 4, Bjelovar.

IZGUBLJEN JE MALI KOŽNATI KOFER SMEDE BOJE SA MONOGRAMOM E.G. u ponedjeljak 1. IX. oko 11 sati kod izlaska sa broda »Maribor«. Moli se uz dobru nagradu predati na adresu: Joso Bolanča, Wilsonova b.b.

MUŠKI DŽEPNI SAT sa zlatnim lancem izgubljen je 4. IX. oko 12 sati na putu koji vodi preko željezničke stanice do Rogaća. Kako je isti draga uspomena, to se umoljava lice koje ga pronađe da ga uz nagradu od 2.000 Din preda redakciji lista.

PROBAJEM VIŠE KOMADA PROZORSKIH OKVIRA šкура i grilja od tvrdog drveta u dobrom stanju, te raznog drugog materijala. Detaljna obavještenja mogu se dobiti u redakciji lista.

Kakova će biti gimnazija u novom školskom sistemu

Opći Zakon o školstvu, koji će za nekoliko dana stupiti na snagu, predstavlja temelj na kome će se dalje izgrađivati sistem našeg školstva u skladu s mogućnostima i potrebama zajednice. Taj zakon treba da posluži kao osnovna sporna prijelaza od zastarjele na novu reformiranu školu. Stoga je zanimljivo pitanje kako on predviđa rješavanje određenih problema reforme.

Sada, neposredno pred početak nove školske godine napose je interesantno saznati kako će biti s gimnazijom.

Valja odmah reći da će gimnazija u novoj školskoj godini raditi po dosadašnjim nastavnim planovima i programima.

Opći Zakon o školstvu ima obilježje uodnog zakona, pa sada tek obavezuje republičke prosvjetne organe, da u roku od narednih godinu dana donesu svoje zakone o gimnaziji na temelju kojih će onda biti propisani i nastavni planovi, te programi.

GINNAZIJA - ČETIRI GODINE

No, moguće je i na temelju postavki Općeg Zakona o školstvu dobiti predodžbu o izgledu i funkcioniranju gimnazije u novom školskom sistemu. U prvom redu, gimnazija će i nadalje ostati škola općeg obrazovanja sa nastavom u trajanju četiri godine, jer će se osmogodišnje škole pretvoriti u osnovne škole sa trajanjem od osam godina.

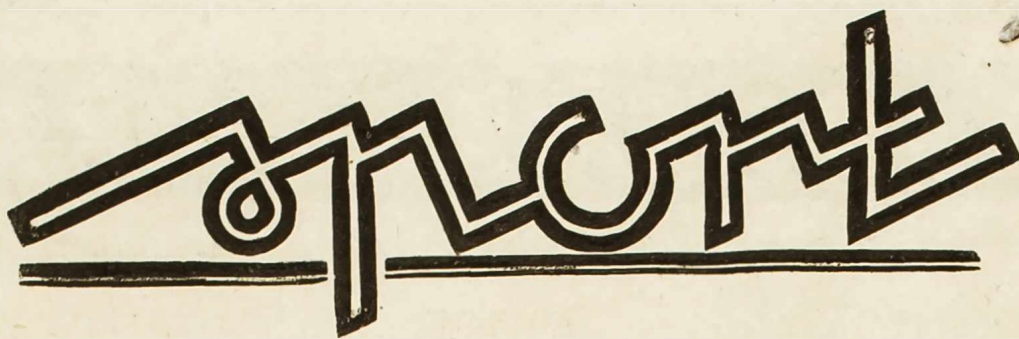
U razgovorima o gimnaziji moglo se često puta čuti mišljenja, da je na primjer, treba pretvoriti u neku vrstu stručne škole ili je čak sasvim ukinuti. Općim Zakonom o školstvu ni jedno ni drugo nije, dakako, usvojeno, nego zakon tretira gimnaziju kao školu neophodno potrebnu u našem društvenom životu, ali temeljito izmjenjenu. Kao takova, ona će davati širu i mnogo solidniju osnovu za dalje obrazovanje.

Kakovi će biti nastavni planovi i programi za gimnaziju? U zakonskoj formulaciji stoji, da Prosvjetni savjet kao savezna instanca izrađi osnove nastavnog plana i programa, kako bi se osiguralo jedinstvo fizionomije i zadataka ove škole. U Savjetu je već formirana i potkomisija, koja radi u sklopu Saveznog zavoda za unapređenje školskih i prosvjetnih pitanja. Komisiju sačinjavaju prosvjetni stručnjaci iz cijele zemlje i oni su već izradili prvi naerastavnog programa, koji će uskoro biti ustupljen na široku javnu diskusiju.

SUVREMENI ŽIVOT U NASTAVNOM PLANU

Poznato je uglavnom, da će nastavni plan i organizacija nastave u gimnazijama biti podešeni tako, da će se ta škola neposrednije povezati sa suvremenim životom i proizvodnjom. Tako se, pored dosadašnje nastave isključivo po predmetima i satima, predviđaju drugi oblici rada. Nastava će biti podjeljena u tri osnovna dijela — opći, izborni i pripreme za praktičnu djelatnost učenika.

Opći dio nastave obuhvatit će

II. savezna nogometna liga

„Šibenik“ - „Borac“ 4:1 (0:0)

Uspješan start

Na stadionu »Borac« u Banjaluci »Šibenik« je u izvršnoj igri zaslužio pobjedu »Boraca« sa 4:1 (0:0).

»ŠIBENIK«: Aras, Jelenković — Cvitanović, Tambača — Iljadica — Ivančić, Šupe — Luštica — Zambata — Tedling — Stošić.

»BORAC«: Radević, Sombolac — Kulenović, Kralj — Milaković — Dordević, Miliuš — Bestvina — Janković — Kasumović — Čeke-revac.

Prvi počeci igre jasno su nagovještavali da su igrači »Boraca« odlučno ušli u borbu, kako bi svoj prvi start u II. ligi riješili u svoju korist i time, nastavili put sjajnih pobjeda, koje su u zadnje vrijeme postigli u prijateljskim i kvalifikacionim utakmicama.

I dok su domaći neumorno jurili na gol »Šibenika«, igrači »Šibenika« su mirno odbijali sve njihove napade i povremeno vršili opasne »izlete« na gol »Boraca«.

Već u 5. minuti Tedling napušta ozlijeđen igralište, u 7. min. Tambača, a u 9. Jelenković. Sva trojica su nakon ukazane pomoći ponovno ušli u igru, ali je Tedling sve do konca igre statirao na lijevom krilu.

Paralizirajući sve navale protivnika obrana »Šibenika« na čelu s izvršnim i neprelaznim Iljadicom, potpuno se oslobodila pritiska i »Šibenik« postepeno, ali sigurno prebacuje težište borbe na protivnički dio terena.

Luštica je nakon faula tukao

jedan slobodan udarac sa 20 metara, kojeg je vratar tek krajnjim naporom izboksovao u kornar, koji je ostao neiskorišten.

Polu sata igre je već prošlo bez zgoditaka. Sve naizmjenične navale su ostale bez rezultate. U 35. minuti Šupe izvršno izvodi kornar, loptu dočekuje Luštica i odmah na gol. Loptu odbija vratar do nogu Zambate, koji bez oklijevanja također tuče, ali sada loptu odbija branitelj u polju, dočekuje je igrač »Šibenika« te je upućuje na gol. Ovu teško obranjivu loptu vratar baca u kornar. Tako je jedna idealna prilika za zgoditak promašena.

Do svršetka prvog dijela igre igra se uglavnom odvijala po sredini igrališta.

U početku drugog poluvremena »Šibenik« odmah prelazi u napad. Bilo je nekoliko neiskorištenih kornara, a Zambata je jednom opasno šutirao. Međutim, lopta je uz samu vratnicu otišla u aut.

U 51. minuti Tedling je imao priliku, ali je meko tukao. Ipak trud je u 57. minuti urodio plodom. Luštica je idealno posluzio Šupu, koji loptom ulazi u prazan gol.

U 60. minuti Stošić prelazi nekoliko igrača i sjajno daje Šupu, koji bez imalo muke ponovno postiže zgoditak i »Šibenik« vodi sa 2:0.

Publika je ogorčena na igru svojih ljubimaca. Neki napuštaju stadion, a veliki dio bodri naše igrače.

Sada »Borac« prelazi u napad. Oni su žestoki i opasni. U tom razdoblju izrazite premoći »Borac« preko Kasumovića uspijeva smanjiti na 2:1.

Taj uspjeh je podigao moral »Boraca«, koji stalno vrši opasne napade. Publika je čakom zastala, očekujući nove zgoditke. To je bio zaista period u kojemu je »Šibenik« proživljavao teške časove. Pred golom »Šibenika« su se redale dramatične scene. Gol je vidio u dramatičnoj utakmici dva igrača, te loptu nabacuje Zambata na glavu, koji je sprovodi u mrežu, i 3:1.

Ovaj gol je ponovno pokrenuo mase ka izlazu stadiona.

Na sceni je Tedling. Teško pokretan uslijed blesure, krajnjim naporom bježi čuvaru, preko de-

U II. kolu zapadne skupine II. savezne lige postignuti su ovi rezultati: Borac - Šibenik 1:4, Proleter - Sloboda 1:5, Rudar - Lokomotiva 0:2, Trešnjevka - Elektrostroj 2:2, Zagreb - Odred 4:1 i Split - Borovo 5:1.

TABLICA

Lokomotiva	2	2	0	0	5	1	4
Trešnjevka	2	1	1	0	4	3	3
Split	1	1	0	0	5	1	2
Šibenik	1	1	0	0	4	1	2
Zagreb	1	1	0	0	4	1	2
Sloboda	2	1	0	1	6	3	2
Elektrostroj	1	0	1	0	2	2	1
Odred	2	0	1	1	3	6	1
Proleter	2	0	1	1	3	7	1
Borac	1	0	0	1	1	4	0
Borovo	2	0	0	2	2	8	0
Rudar	1	0	0	1	0	2	0

POKRENUTA ŠAHOVSKA AKTIVNOST

Povodom Dana Mornarice organiziran je 7. o. mj. tradicionalni šahovski susret između reprezentacije garnizona JNA i ekipe šahovskog društva »Šibenik«. Susret je održan na 10 ploča u prostorijama šahovskog društva. Postignuti su slijedeći rezultati: Šišara - Ribić 1:0, Zorić - Plahotnik rem, Gulin - Gaberc 1:0, Batarello - Nadić 1:0, Perković - Slančić 1:0, Erak - Vučić 1:0, Sarac - Ceranić 1:0, Deranja - Kalem 0:1, Anić - Pođazel 1:0, i Bašić - Kodela 1:0.

Najinteresantnija borba ovog meča vodila se između majstorskog kandidata Jože Plahotnika i trećekategorika Mirka Zorića.

Pobjeda pomlađene ekipe šahovskog društva od 8,5:1,5 ujedno je i afirmacija mladih šahista (Ž)

»ŠIBENSKI LIST«
organ Socijalističkog saveza radnog naroda kotara Šibenik
Uređuje redakcijski kolegij

Glavni i odgovorni urednik:
Nikola Bego

Uredništvo: Šibenik — Ulica Jelke Bučić 5 — Tel. br. 5-62

Tekući račun: Komunalna banka Šibenik broj 435-70-1-7

Rukopisi se ne vraćaju

Pretplata za tri mjeseca 130, za pola godine 260, a jednu godinu 520 Din.

Tisak: »ŠTAMPA« - Šibenik

Teško je naći riječi kojima bi mogli izraziti zahvalnost našim mnogobrojnim prijateljima, koji su velikim zalaganjem i neobičnim radnim elanom dali svoj dragocjeni prilog na izgradnji našeg stadiona.

U nezaboravnoj uspomeni će ostati bezbrojni prizori, koji su se od jutra do mraka svakodnevno redali na stadionu i »ljudi« a koji su najbolje govorili o velikoj ljubavi prema klubu i nepokolebljivoj vjeri Šibenčana u svoje vlastite snage.

Taj entuzijazam izražen kroz dobrovoljni rad je nastavak onoga, kojega smo kroz kvalifikaciono takmičenje osjetili u bodrenju naših igrača, kada su se svojski borili da bi izborili pravo učešća u takmičenju II. savezne lige.

Ovu priliku koristimo i izražavamo veliku zahvalnost svima onima, koji su nam u bilo kojem vidu pomogli i davali podršku u teškim časovima od presudnog značaja za nas.

Takoder odajemo puno priznanje našim igračima za njihovo neobično zalaganje u teškim kvalifikacionim borbama u kojima su uložili maksimum fizičkih i psihičkih napora.

Odnijeli smo dvije vrijedne pobjede sportsku i radnu i time osigurali sebi mjesto tamo, gdje po svojim kvalitetama i spadamo.

Nastavimo ovako, jer će nam to biti najbolja garancija za daljnje uspjehe koje opravdano očekujemo.

ŠIBENIK - SPLIT

U nedjelju će se na travnatom terenu stadiona »Rade Končar« odigrati prvenstveni susret između »Šibenika« i bivšeg prvligaša »Splita«. To će ujedno biti prva utakmica »Šibenika« u II. saveznoj ligi na domaćem terenu. Susret ovih dvaju dalmatinskih timova gotovo uvijek dosad pobuđivali su ogromno zanimanje kod ljubitelja nogometa. Interesantno je da je domaći momčad u ranijim prvenstvenim okršajima sa »Splitom« pružala dobre igre protkane velikom borbenošću i zalaganjem. U dosadašnjim dvobojkama Šibenik je zabilježio nešto povoljniji omjer. U takmičenju I. zone u sezoni 1956/57. momčad »Šibenika« je oba susreta sa »Splitom« riješila u svoju korist. Na šibenskom stadionu susret se završio sa 3:0, a u Splitu sa 3:2. S obzirom na veoma dobru igru, koju je »Šibenik« pružio ove nedjelje u Banjaluci, gdje je tamošnjeg »Boraca« pobijedio sa 4:1, nedjeljna utakmica privuč će na igralište rekordnan broj gledalaca. Susret je jednako važan za obje momčadi, jer će njegov ishod znatno utjecati na položaj pri vrhu tablice II. savezne lige.

Odgovor Mirka Oklobdžije

Druže uredniče!

U Vašem listu od 27. VIII. 1958. godine, u sportskoj rubrici izašao je članak pod naslovom »Zašto stvarati nepovjerenje«, gdje između ostalog stoji da sam ja usmene ovlastio predstavnika NK »Varteksa« Borovca, da učestvuje u radu komisije. Pošto ovo ne odgovara istini, ja sam odmah, kad sam za ovo doznao, tražio preko Nogometnog podsaveza Varaždinskog okruga, od tajnika Podsaveza Lukavečkog dobio sam slijedeći odgovor: »U Šibeniku je bio na godišnjem dopustu bivši igrač »Varteksa« Borovec Gabro, i sa dopuštajem se vratio u nedjelju 31. VIII. 1958. godine. Upitan kako je to bilo u Šibeniku, on je izjavio da je samoinicijativno išao gledati igralište češće puta i da je on tražio način da vidi kako komisija radi i što će ustanoviti, a da mu zato nisu dali direktive ni »Varteksa« ni bilo tko drugi. Borovec nije član uprave »Varteksa« niti je više registriran, pa prema tome nismo u stanju protiv istog povesti disciplinski postupak.«

Bez obzira koliko su navodi Borovca točni, ostaje činjenica da ja lično ne poznajem istog, i da nikada nisam sa njim razgovarao, pa prema tome lišena je istine i činjenica napisana u vašem listu.

Vama se zahvaljujem što ste ovaj moj ispravak uvrstili, a NK »Šibeniku« i njegovim vjernim prijateljima čestitam na uspjehu i želim daljnju drugarsku suradnju.

Predsjednik NSH
Mirko Oklobdžija

poruka - ZANIMLJIVOSTI - zabava

RAKETE ZA LET NA VENERU I MARS?

Admiral Hejvord (Hayward), pomoćnik načelnika mornaričkog centra za istraživanja, izjavio je ovih dana da američka komisija za atomsku energiju radi na nacrtima dviju zračnih raketa na atomski pogon koje su određene za let na planete Mars i Veneru.

NOV APARAT ZA ISPITIVANJE MORSKIH STRUJA

Sovjetski naučnik Kozesnikov pronašao je nov aparat za mjerenje struja u morima i okeanima. »Turbulometar«, kako je ovaj aparat nazvan, radi do dubine od 30 metara i sadrži u sebi specijalnu aparaturu pomoću koje se može utvrditi temperatura vode i brzina strujanja kako u horizontalnom, tako i vertikalnom pravcu. Sovjetski naučnici već koriste šest različitih tipova novog uređaja.

NAJVEĆI HOTEL U SKANDINAVIJI

U centru Kopenhagena uskoro će početi izgradnja hotela koji će biti najveći i najmoderniji u čitavoj Skandinaviji. Hotel će biti direktno povezan sa aerodromom, imat će u svom sklopu nekoliko prodavaonica, jednu banku i dovoljno garaža. Njegova izgradnja stajat će oko 30 milijuna danskih kruna. Hotel će biti završen početkom 1960. godine, imat će 18 spratova i 275 soba s 475 kreveta.

PRENOSNI TELEVIZIJSKI APARAT

U Sjedinjenim Američkim Državama konstruirani su prvi primjerci televizijskog aparata na baterije koji se može prenositi. Pogonsku energiju aparat dobija od dvije nikl-kadmijumske baterije od kojih svaka ima 12 volt. Trideset i jedan tranzistor aparat troši 10 vati. Zajedno s baterijom aparat je težak 14,5 kilograma, dok težina agregata za punjenje baterija iznosi 4 kilograma.

DUHAN ILI ŠPINAT - SVEJEDNO!

Doktor Ernest Vinder (Ernes Wynder), naučni saradnik poznatog Sloan-Keterlinogovog instituta u Njujorku, slaže se sa svojim mnogobrojnim kolegama širom svijeta koji tvrde da pretjerano pušenje može da izazove pojavu raka na plućima. Međutim, izvjesne njegove postavke, do kojih je došao poslije višegodišnjih proučavanja, znatno se razlikuju od njegovih. Naime, on smatra da je cigareta u prvom redu škodljiva zbog toga, što čovjek udiše dim u kome se nalaze izvjesne materije koje su sagorijevale na visokoj temperaturi. Kad bi se temperatura sagorijevanja cigarete mogla sniziti samim tim bila bi otklonjena najveća opasnost od karcinogenih oboljenja.

»Utvrdili smo da su sve materije pri visokoj temperaturi škodljive po zdravlje, — kaže ovaj naučnik. Mogh bismo, naprimjer, da pušimo spinat i on bi za naš organizam bio gotovo isto toliko opasan koliko i duhan. Kad bismo uspjeli da cigaretama dodamo takvu supstancu koja bi sprječavala preveliko zagrijavanje, odstranili bismo najveću opasnost po naše zdravlje. Utvrdili smo, da bi ta supstanca lako mogla da bude aluminijum u prahu. Ali, to je još u fazi ispitivanja.«

Zasad ovaj naučnik preporučuje pušačima samo jedno: cigarete sa što boljim filterom.

PAS S PLASTIČNIM SRČANIM ZALISKOM

Istraživački odsjek univerziteta u Viskonzinu, u SAD, objavio je da je njegovim saradnicima pošlo za rukom da jednom žirom psu namjesto srčani zalizak od plastične mase. Pas je dobro podnio četvorčasovnu operaciju pri kojoj mu je prirodni srčani zalizak odstranjen i umjesto njega stavljen umjetni. Novi srčani zalizak funkcionira normalno.

TELEFONSKE SLUŠALICE BEZ ŽICA

Jedan veliki hotel u Beču iznenadio je svoje goste veoma praktičnom novinom: naročitim telefonskim uređajem pomoću koga se može razgovarati sa svakim gostom bez obzira da li se on nalazi u sobi ili baru, da li se izležava u naslonjači na hotelskoj terasi ili je otišao kod brijača koji se nalazi preko puta hotela. Vezu s hotelskim gostom centrala uspostavlja za nekoliko sekundi. Uredaj se sastoji iz jednog odašiljača zvučnih impulsa koji je pridodat hotelskoj centrali, jedne žice koja kao kakva antena izvana obavija čitav hotel i slušalice - prijemnika koji svojim oblikom podsjeća na ovalnu džepnu baterijsku lampu i koji je težak svega 142 grama. Svaki gost dobija, ako to želi, po jedan takav prijemnik. Vezu se uspostavlja pritiskom na odgovarajući taster - odašiljača impulsa, na što prijemnik traženog gosta tiho zazvoni.

KLISE ZA 20 MINUTA

Eksperimentalni institut za poligrafske mašine u Moskvi pristupio je serijskoj proizvodnji elektonskih fotografskih automata koji služe za izradu klišeja u rasteru i štrihu. Novi automat namjenjen je izradi klišeja za dnevne listove, časopise i knjige. Da bi se na cinku ili nekom drugom materijalu (aluminijumu, bakru ili plastičnim pločama) dobio kliše čiji su razmjeri 350 sa 460 centimetara, potrebno je svega 20 minuta. Prvi modeli ovoga automata bili su poslani na Svjetsku izložbu u Brislu i za Međunarodnu izložbu koja se priređuje u japanskom gradu Osaki.

prema ovako: uzmite istu količinu tople vode koliko ima žuči, pa je dobro zamutite. Čišćenje se obavlja oštrom četkom. Četku treba prethodno dobro oprati, zatim je zamočiti u zapjenjenu žuč i čistiti odijelo. S vremenom na vrijeme treba četku umočiti u hladnu vodu. Da žuč ne bi zaprljali, pripremite u drugoj posudi čistu vodu pa prije nego umočite četku u žuč, ponovo četku isperite u hladnoj vodi. Na taj način žuč će se održati mnogo duže i opet upotrebite za drugo čišćenje.

Žuč savršeno čisti vunene stvari, vraća im sjaj i mekoću, a čuva i boju. Nema bojazni da će na bijelim vunenim stvarima ostati žute mrlje. Odijela od vune bolje se čiste pomoću žuči nego benzinom koji ostavlja mrlje.

Savjeti domaćicama

Kad se prilikom peglanja za podlogu mjesto metalne rešetke upotrebi obična opeka, pegla će biti duže topla.

Pegla ne će zardati, ako se prije zagrijavanja, premaže čistim voskom ili parafinom, koje treba vezati u čistu krpu.

Čipke se peglaju preko svilenog papira.

Svila se pegla s naličja. Prilikom peglanja treba preko nje staviti platno pokvašeno u mlijeko i dobro ga iscijediti.

Umjetna svila pegla se sa naličja, i to veoma obazrivo. Pegla ne smije ni u kom slučaju da bude vrela, već umjereno topla.

Vezovi se peglaju sa naličja i na mekoj podlozi.

Zube nemojte čistiti u poprečnom pravcu, jer ćete tako lakše ostrugati gled. Podite četkicom od desni i kružnim pokretima nastavite čišćenje do vrha zuba, lako pritiskujući.

OD STAROG NOVO

Od starih kupaćih mantila mogu se praviti ručnici. Svaki isječen ručnik od starog mantila treba prvo porubiti pa zatim po ivici opšiti debelim pamučnim koncem. Od manjih dijelova mogu se praviti rukavice za pranje prilikom kupanja.

PRANJE LAKIH HALJINA I BLUZA

Lake haljine i bluze od šarenih tkanina ili od tkanina u nježnim pastelnim bojama zahtijevaju veliku pažnju prilikom pranja. Tu se pranje ne smije odvajati od peglanja, kao što je to dozvoljeno prilikom pranja domaćeg rublja, već se cijeli posao mora odjednom izvršiti. Za pranje ljetnih stvari napravi se blaga meka sapunica, koja ne će oštetiti boju. Pranje ljetnih haljina i bluza ne smije se odugovlačiti, jer kada se dugo nose prljavština i znoj se zavuku u tkaninu. Na onim mjestima, koja dolaze neposredno sa kožom, boja se izmiješa sa masnoćom, a kada se osuše, izgledaju žučkasta i izbljedjela. Malo zaprljane haljine dovoljno je u sapunici lako izgnječiti, dok prljavije treba dulje držati u sapunici i duže prati, od čega se nježne materije iskruve.

Poslije pranja, ljetne stvari se ispiraju u čistoj vodi sa dodatkom šećera, a zatim se voda iz njih iscijedi. Tada se zaviju u ubrus i kotrljaju na daske dogod ne budu otketkati pa prostrti na sto i onda ih čistiti sa žuči. Žuč se pri-

JOŠ JEDNOM: KAKO PRATI ZUBE

Zube nemojte čistiti u poprečnom pravcu, jer ćete tako lakše ostrugati gled. Podite četkicom od desni i kružnim pokretima nastavite čišćenje do vrha zuba, lako pritiskujući.

OD STAROG NOVO

Od starih kupaćih mantila mogu se praviti ručnici. Svaki isječen ručnik od starog mantila treba prvo porubiti pa zatim po ivici opšiti debelim pamučnim koncem. Od manjih dijelova mogu se praviti rukavice za pranje prilikom kupanja.

NAJPRAKTIČNIJE ČIŠĆENJE VUNENIH PREDMETA

Kad zakoljete perad ili drugu stoku, sačuvajte žuč u boci. Prilikom spremanja kožnih vunenih stvari u ormar treba ih prvo dobro otketkati pa prostrti na sto i onda ih čistiti sa žuči. Žuč se pri-

NAJPRAKTIČNIJE ČIŠĆENJE VUNENIH PREDMETA

Kad zakoljete perad ili drugu stoku, sačuvajte žuč u boci. Prilikom spremanja kožnih vunenih stvari u ormar treba ih prvo dobro otketkati pa prostrti na sto i onda ih čistiti sa žuči. Žuč se pri-

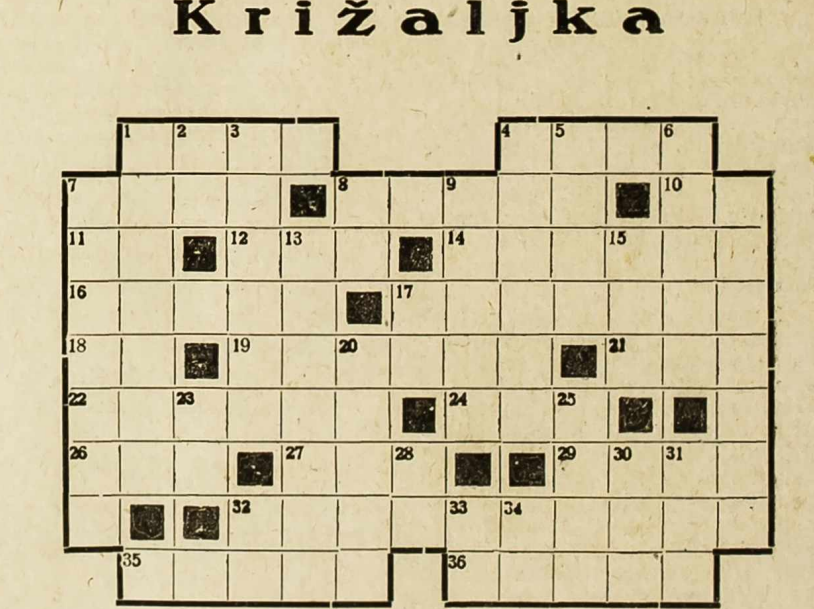
NAJPRAKTIČNIJE ČIŠĆENJE VUNENIH PREDMETA

Kad zakoljete perad ili drugu stoku, sačuvajte žuč u boci. Prilikom spremanja kožnih vunenih stvari u ormar treba ih prvo dobro otketkati pa prostrti na sto i onda ih čistiti sa žuči. Žuč se pri-

NAJPRAKTIČNIJE ČIŠĆENJE VUNENIH PREDMETA

Kad zakoljete perad ili drugu stoku, sačuvajte žuč u boci. Prilikom spremanja kožnih vunenih stvari u ormar treba ih prvo dobro otketkati pa prostrti na sto i onda ih čistiti sa žuči. Žuč se pri-

Križaljka

VODORAVNO: 1. Prezime desne snog krila NK »Šibenika«, 4. konac života, 7. naša rijeka, 8. dječija igračka, 10. dva različita vokala, 11. inicijali suvr. jugoslav. šahovskog velemajstora, 12. gomila, 14. grad u SSSR-u, 16. straža, 17. prezime desne spojke NK »Šibenika«, 18. kemijski simbol za antimon, 19. zastajkivati u govoru, 21. ime Ujevića, 22. rusko muško ime, 24. gibati se, hodati, 26. kupalište kraj Opatije, 27. pripadnik slavenskog naroda, 29. dijelovi sedmice, 32. prezime lijevog braniča NK »Šibenika«, 35. propeler, 36. Otok na Jadranu.

OKOMITO: 1. Nogometni klub iz Dalmacije, član II. nog. savezne lige, 2. vokal i konsonant, 3. kida-ti, 4. prezime lijevog krila NK »Šibenika«, 5. vrlo važna živežna namirnica, 6. osobe zadržane od više sile za slučaj izvršenja težeg zločina, na koji će se primjeniti ista mjera, 7. despot, 8. nota iz solmizacije, 9. šibe, 13. pretraga, premetačina, 15. kratica za: titula, 17. kemijski simbol za lantan, 20. žensko ime, 23. duži oblik prijedloga, 25. kumir, 28. povratna zamjenica, 30. ime filmske glumice Gardner, 31. konac, 33. dva susjedna slova abecede, 34. upitna zamjenica.

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROLOG BROJA, OKOMITO: 1. okret, 6. stoik, 10. trepavica, 14. bor, 15. pi, 16. Ivana, 17. Vels, 18. Una, 20. eta, 21. ti, 22. et, s, 23. ab, 25. ata, 27. sa, e, 29. NK, 31. on, 32. Ile, 34. tlo, 36. Iran, 38. atari, 40. id, 41. car, 42. Slavonija, 44. astali, 45. osinjak. (J. V.)